CONCLAVE VIRTUTUM
CLEMENTI
UNDECIMO
PRINCIPI OPT. MAX.

A JOANNE FRANCISCO DE PASSIONEIS
FOROSEMPRONIENSI
Collegii Clementini Convictore, & Academico

Æstro Fatidico reseratum
ANNO MDCCI.

ROMÆ MDCCI.
Ex Typographia Lucæ Antonii Chracas, propè M.C.Innocentianam.
SUPERIORUM FACULTATE.

CLEMENTI UNDECIMO PONT. OPT. MAX.

Joannes Franciſcus de Paſſioneis.

MAXIMUM ubi virtutis incrementum eſt, BEATISSIME PATER, ibi & encomia extorquentur, & extorta longè minora deprehenduntur exactis; Si noſtri igitur ingenii tenuitas, quamvis tanto oneri impar tuis aliquid, decerpere dicam ne, an delibare è laudibus geſtit, te ipſum conſule,

ſi minor eſt; Meæ profectò imbecillitati ignoſces, cùm tuarum virtutum ſeriem æqua lançe perpenderis; Hæ enim, cùm humanas excedunt vires, quid mirum humanis laudibus contineri non poſſint? Hæc tamen utcumque ſe habeant, nimis arduum cohibere linguas, cùm nec animos geſtientes ipſa queat imperantis modeſtia coercere; Et ſanè, qua lege continerer, cùm tot inter publicas acclamantium voces, tot inter populorum gaudia, hilaresque plauſus, privatam cujusque felicitatem communibus adauctam auſpiciis ſentirem, itaùt te unum omnibus, te unum cuique indulſiſſe Cœlites viderentur. Ne igitur in tot meritorum tuorum congerie, torporis, & erga beneficiorum munificentiam ingrati animi labe redarguar, germani Obſequia meis conjungam; Rectè enim ambobus conjurandum erat in laudes tuas, dum tu & ambobus uberrimam laudum tuarum materiem impertiebaris; Nobis ſiquidèm certandum laudibus, dum tu certas beneficiis; Utcumque igitur humili ingenio exarata carmina ſereno vultû intuearis precor, atque obteſtor, hęc, ut reddes excipiendo tua, profectò quam ab ortu ſortita ſunt, dediſcent infirmitatem.

CAR-

CARMEN.

AUDIA Terrigenum, lætantûm Gaudia Divûm,
Æternumque Decus, Majestatemque verendam,
CLEMENTIS canimus, qualem vix Summa Potestas,
Induit, ut subitò sit se confessa minorem.
Interea proh Sancte Pater, Pater Arbiter Orbis,
Cœlestes mihi pande modos, quibus hauriat altum,
Indefessus iter mentis furor, inde calescat,
Plusquàm Pierius flammis par omnibus, unus,
Ardor, & ignivoma moveantur carmine fibræ.
Eja age, pande libens, nam te mandante, volatu,
Tutum erit insolitas vatum transcendere metas,
Damnatosque aliis cantu consumere fontes;
Magna canam, nec ficta canam, namque ocyor igne,
In Sublime ferar, nimiùmque micantia figam,
Syderibus cognata suis NOVA SYDERA Cœlo.
Obruta Sanguinei spissa caligine Martis,
Ferales Europa diù sudaverat annos;
Nilque urbes, nisi luctus erant, truculentaque bellis,
Bella sequebantur, conjurataque ruinæ,
Horrendum tonuere minis, tantæque Gradivum,
Terruerant clades auctorem, hinc Marte peracto,
Evulsas videas armis furialibus urbes,
Mixtaque semirutos superare cadavera muros;
Illic si aspicias, uno cumulantur acervo,
Armorum fragmenta, faces, galeæque cadentum,
Atque imperfecto luctantia corpora letho.
Sed postquam nimium visum est fudisse cruoris,
Atque truces explesse animos, calybemque minacem,

Fune-

Funestasse satis; veteres oblita furores,
Protinus ira minor, solitô & clementior ætas,
Erexit pudibunda caput male certa salutis.
Qualiter eoo redivivus ab æquore Titan,
Cùm pelagi decrescit hyems, nubesque recedunt,
Maturæ nec crevit adhuc audacia lucis
Exerit os, timet & primos infantia gressus.
Vix tamen orta quies, & læto munere pacis
Sollicitas hominum cœpit componere curas;
In nova bella movent, stygiis renovatque sub undis,
Consumptas Bellona faces, veteresque furores,
Imperat esse pios; Iterum Deus Armiger atras,
Sanguineo lavat imbre comas, avidoque futuros,
Ædificat capiti cineres, cui sæva cruentum,
Mors ferrugineo currum tenebravit amictû,
Armavitque manus; Auditur flebile Murmur,
Hesperiæ, flavusque Tagus, qui fletibus undas,
Accelerans, lacrymas vidua dispensat ab urna.
At verò ut primùm venturi exordia belli,
Virtutum numerosa cohors despexit ab alto,
Agnovit miserata suos, jam jamque cadentes,
Fronti aderant lachrymæ, vetuit sed gloria fletus;
Nec valuere moræ, congestum pectore fassæ,
Grande aliquid quæque una premi, accessere Tonanti.
Tollitur alta Domus compacti terminus Orbis,
Exultatque polis, nitet hìc pulcherrimus ordo,
Immensumque aperitur opus, nec Cœlica pallet,
Materies satiata auro, solidoque micantes,
Nec sordent adamante fores, sed tecta coronat,
Astrorum geniale jubar, radiisque serenis,
Inter Sydereos VITREUM MARE *fulgurat ignes.*
Ast intus quodcumque nitet, quodcumque movetur,
Panditur immane, ingens luminis incrementum.

Mira

Mira oculis facies! lux obstupet ipsa nitores,
Admirata suos, auras spiratque perennes,
Majestas secura loci, partemque videre est,
Unde minora fluunt felicis gaudia terræ;
In medio surgit sedes chrystallina, circum,
Hanc, virides formosa Iris sinuatur in arcus,
Quos super insontum colludunt plurima amorum,
Agmina, & æterna jam dudum luce fruuntur.
Hìc sedet Omnipotens septena lampade cinctus,
Effulgetque Pater, simul & Sapientia Patris,
Natus, & hos inter procedens Mutuus Ardor,
Quos unum Natura facit Divina, tribusque,
Simplex, una subest substantia. Constitit ante,
Majestas ubi sede nitet, præclara Dearum,
Turba, pavent subitam nimis obvia lumina lucem,
Præcipitantque genû; celsi tum Rector Olympi,
Ut subitò è solio magnum, Augustumque Senatum,
Aspexit, Sceptro mandante silentia jussit.
Ergo ùt supplicibus concessa licentia fandi,
Arbitra virtutum ductrix Prudentia cœpit.
Summe hominum, Divumque Pater; Suprema Potestas,
Sic tua, sic miseris avertis lumina terris?
Atque sinis regnare diù testata nefastos,
Secla dies, tantisque homines succumbere fatis?
Forsan si qua tibi meritas expendere pœnas
Mens fuit Europæ, jam tot durata per annos,
Non satis innumeras hausit discordia clades?
Aspice proh quantis lateant sub cœdibus urbes,
Concretoque virûm tumulentur sanguine campi;
Aspice ùt exanimes iterum furor excitet ignes,
Bacceturque animis, fatisque negantibus arma,
Arma viri rapiant, timeant, instentque, ruantque,
Præcipites, Bellum paveant, Bellumque minentur.

Aspicis

Aſpicis hæc? precor oh celeres averte ruinas,
Creſcendique impone modum , neque enim ardua credũ
Hæc ea, quæ petimus, tua ſi modò provida cedant,
Dignam juſſa animam, dicas, heu! denique terris,
Unanimi aſſenſu lacrymis jam parcite gentes,
Pontificem dedimus, (quippè infula ſumma paratur).
Qualis erat, quantusque fuit, qui nuper eodem,
Inſignis ſolio legum probitate beatos,
Reddiderat populos, & quæ cæleſtia credas,
Fecerat eſſe hominum, quem tandem moribus æquis
Abſtulimus terris, noſtraque locavimus aula;
Pontificem dedimus, pleno pax aurea cornu
Manſuras mox pandet opes, tenuique volatû,
Aurea diſcutiet libratis Secula pennis.
Omnibus unus amor, (proh dulcia Secula!) plauſus,
Omnibus unus erit, tanta & ſub Principis aura,
Lætantes petiiſſe parùm, Superique, Hominesque,
Majorem ſtupeant votis; ſic fata; Tonantem
Crediderat precibus jam jam flexiſſe, ſed orſa
Occupat, (in tanto mirùm potuiſſe dolore!),
Anxia Relligio, tenet hæc tellure jacentes,
Prona oculos, viduoque tegit velamine frontem,
Inſcia venturæ ſortis, ſed blandus in illa,
Ipſe dolor, luctusque placet, majorque renidet,
Ore decor, cogitque ſibi ſervire tenebras.
Ut poſtquam virides antri ſatis ebibit auras;
Extat opus Phydiæ, cujus frons ſaxea, muſco,
Semiſepulta jacet, roditque inimica vetuſtas,
Exeſo lacera ora ſitu, tamen intus imago,
Vivit adhuc, ingensque etiam ſtat forma, decorque;
Tota ævi rabies, potuit nec condere totum,
Artificem; tali in ſpeciem lugentis, amictu,
Ora tegens ſupplex ſic incipit. Arbiter ævi,

Ergo

Ergo nulla dies, pietas nec leniet ulla,
Aſpera fata hominum, facilisque movebere numquàm
Pacem exoptatam miſeris concedere rebus?
Aut hoc ſi nimium, tantùm ſit cura futuris
Exitiis ſervare pios, nam debita quamvis
Quæ patimur, dudum nos & meruiſſe fatemur,
Speramus ſed poſſe frui, tua ſcilicet ira
Indulgens, hæc vota fovet, cùm ſæpius ipſis,
Fulminibus placuiſſe ſolet, tantisque periclis,
Sic placet, ut præſens etiam videatur abeſſe.
Aſt quidquid petimus; petitis quæ (credite), ab ævo
Sunt data, Numen ait, noſtro nec talia nuper,
Conſtiterant animo, ſed temporis ante rotatus
Hæc alta ſub mente ſedent, tuque omnibus unà,
Interea deſiſte queri; Majora petitis,
Jam dabimus terris, neque enim diverſa rogantum,
Vota, precesque obſtant, immò vos ipſe monebo,
Nunc quantum ſperare datum, tandemque recludam
Quid largitorem, quid ſit ſentire Tonantem.
Annuimus dictis; populis ventura Poteſtas,
SYDERIBUS *redimita caput deſcendet ab altis*
MONTIBUS, *è dextris quorum veſtigia lambit,*
Fæcundis METAURUS *aquis; pernicibus ergo,*
Carpite iter pennis, hilaremque intendite curſum,
Quà ſeptemgemino conſurgit vertice Roma;
Illa Virum, dabit illa Caput, dabit illa Parentem,
Noſcere quem dedimus, tantumque Heroa paratum,
Ex quo Romuleæ ſuccreſcant altius arces,
Dixerat; infremuit non æquo murmure vulgus
Cælicolum de more, vetat ſed plura profari
Omnipotens, motaque manu demiſit ovantes;
Conticuere datis, & prono poplite flexum,
Submiſere caput confeſſa gaudia vultu.

Auditis, quæ Numen habet per magna Tonantis,
Atria fit clamor; superi namque ordine nullo,
Accelerant, ollis quorum pars eligit axem,
Componitque viæ, pars altera fronte citatos,
Addit equos curru, verbis gratantur amicis
Circum alii, dextraque docent, quæ semita monstret
Fortunatorum Latiam Sedem populorum.
Jamque ascendebant inter tot gaudia currum,
Virtutum præclara Phalanx, vix attamen illo,
Exiliere loco, (fertur sic fervidus axis),
Ut superum mox raptæ oculis, jam jamque videbant
Romuleas longè nubes; tum fudit obortas,
Dulcis amor lachrymas, vetuit nec gloria fletus,
Nam si profusis corrumpere lumina guttis
Nuper pœna fuit, nunc est sic flere voluptas.
Vix ea; cùm tacitè currus consedit, ubi ingens,
Vaticanus Apex felicia culmina Cœlo,
Inserit, & med.is despectat nubibus urbem.
Axis ad aspectum videas allambere circum,
Prodigiale jubar, flammisque incendere culmen
Innocuis; veluti si quando gurgite ab imo,
Unda repercussa vibrat mendacia flammæ;
Jam credas latices totis ardere favillis,
Inscius, at gelidis aliena incendia linguis
Circum dulce micant, nullis paritura timorem.
Tempus erat, quo prima aperit primordia lucis,
Phosphorus, & linquit surgens aurora cubile,
Illa tamen dubiis dormire videtur in umbris.
Purpurei tunc ergo Patres (Cœlestis euntes
Tantum amor extimulat,) citiùs de more, sueto
Devenere loco, toties ubi pixide in una,
Ponitur Imperium, donec divisa voluntas,
Unanimi assensu Procerum collimet in unum.

Talia

Talia dum peragunt, culmen jam Turba Dearum,
Liquerat, & media velox convenerat aula.
Prodigiis quæ scena patet? qua lumina tendas,
Nil spectare datum, nullæ stant pervia luci,
Corpora, jam formas omnes exuta colorum.
Vix tamen ille oculos, qui Majestate futura
Grande coruscabat, paulùm tellure jacentes
Sustulit ad Cœlos, extemplò ut vidit amicas,
Agnovitque Deas, (namque ipsas cernere, tantùm,
Huic superi indulsere); labor tunc arduus illis,
Cui faveant mandata poli, spiretque verendum,
Quænam purpureo major reverentia cœtû.
Fors & adhuc dubiæ (Patrum præsentia tantis,
Irradiat meritis) verùm assurgente Senatû,
Quem non abscondit privata modestia frontis,
Imperio sensere parem, tunc fulminis instar,
Agglomerata manus, procerum seseque vicissim,
Fassa oculis, voto vota hæc conjungit in uno.
Tu Mundi communis amor, tu gloria, tu spes,
Ne quid turpe puta semel indulgere parumper,
Plurima nos humilem demittere ad oscula frontem,
Atque frui dulci alloquio, precor annue, felix
Te sine Nulla dies, noctis nec amabilis umbra;
Avertet mala vota Deus! nec plurima fando,
Impatiens jam Turba moræ dùm sacra silentis,
Cingere tergeminis intendit tempora vittis,
Abnuit ille, piis lachrymæ tum sponte cadentes
Irriguere genis, nimio & pallore reluctans,
Perdidit ora rubor; circumstetit admirantum,
Copia, flectatur voto nisi supplice Princeps,
Jam jam communem desperatura salutem.
Sed tristes postquam lachrymas satis edidit, ingens,
Invenit quoque verba dolor, nam provida justi,

Servatrix Astrea moras male passa timeri,
Talia dicta dedit. Princeps justissime, Princeps,
Incassum ne perge queri, cœlestia tristes,
Jussa vetant lacbrymas; nos te Deus ipse praire
Iussit ad Imperium, datur hæc tibi summa Potestas
Consilio Superum, nondum maturior ætas,
Quæque repellentum viduo succedere regno,
Obstabant, suppleta Deo, te à Numine Regem,
Non ne probant? quando desunt mortalia, Cœlum
Auctor. Nil ne movet Patrum concordia? Tantùm
Hoc meruit juratus amor? non plurima; Amorem,
Aut jam redde tuis, collatum aut accipe Regnum;
Debueras aut tu merito caruisse; Potestas,
Eligitur virtute tua, non auspice voto;
Virtutem lædis, si præmia subtrahis, illa,
Vel te, si meritò, quod jam fata æqua dederunt,
Denegat Imperium; solio decedere quondam,
Tentarunt alii, sed postquam copia fletus
Adstantum tenuere oculos, animique dolentis,
Consilio patuit nimii indulgentia luctus,
Concedens lacrymis mens Imperiosa petitis,
Paruit, & parens numquam meliora jubentis,
Argumenta dedit; quid adhuc modò Sceptra recusas,
Amplecti? tantoque animum componere regno?
Hic etiam lachrymas procerum mæstissimus ordo,
Effundit, luctusque parum si copia, crescit,
Fletibus aucta tuis, luctus oblite tuorum,
Quod si adeò perstas, si quid data fœdera amoris,
Si quid nostra fides, & quod mihi dulcius, aut tu,
Respice, quæ dedimus, nam si te digna; quid obstas?
Te nisi digna, Dator faciet; tantum accipe regnum.
Hæc ait, ille dolens admota lumina palla,
Nudabat lachrymis, paulùm & solatus, ab ore
Contra

Contra pauca refert; hoc dum mea denegat ætas,
Et mediis longè virtus infirmior annis,
Iam dudùm renui, sed quid renuisse juvabit,
Si Deus esse jubet, cedendo vincitur, ergo,
(Cogimur heu nimium!), mihi si concessa potestas,
Consilio Superum, Superis parere necesse est.
Finierat; veteres cedunt in gaudia luctus,
Imperat ò plausus, Populi, proceerumque Senatus,
Lætatur pro votis rem cessisse, fatetur
Quin majus, sibi quisq; datũ; O nimis Inclyte Princeps,
Grandia quem tantùm populorum commoda regno,
Evexere, tuam frustrà numeravimus ante
Virtutum Seriem, si nunc superare videmus,
Incrementa, tamen melior faustissima Romæ,
Sors mihi Testis erit, majus quo semper in uno,
Auctumque inveniet, quo duratura Potestas.
Felix Roma, tuis dudum tumulata triumphis
Exere te veterem, simul & rediviva ruinas
Pulvereo deterge situ, sic cana senectus
Principe sub tanto discet juvenescere, sic &
Relliquias operum, laceraque cadavera pompæ
Quidquid & exanimis tanta latet urbis in urbe,
Emendare datum. Non si mihi Carminis Auctor,
Carmina det centum, centum det Mantua, centum,
Thebarum generosa Chelys, tanto excitus æstro,
Sufficerem, priscos quantum superaverit annos,
Clara dies, de qua mirata est fama canendo,
Seu quod concinerit, vel visa sit ante silere.
Quò rapior? Quò mente feror? me Sydera poscunt;
Et testata vocant languentis ad atria Cœtus,
CLEMENTEM*q; notant morienti occurrere; Cerne, ut,*
Anxius extremas vitæ commendat Olympo,
Relliquias, stygioque rapit mala vota Tyranno,

Parte

Parte alia videas; Sed jam properate canentes,
O Superi, queis tanta datum miracla tueri;
Non nisi Sydereo sunt hac celebranda triumpho.

Finis.

Parte alia videas; Sed jam properate canentes,
O Superi, queis tanta datum miracla tueri;
Non nisi Sydereo sunt hæc celebranda triumpho.

Finis.

Parte alia videas; Sed jam properate canentes,
O Superi, queis tanta datum miracla tueri;
Non nisi Sydereo sunt hæc celebranda triumpho.

Finis.

